

The Holy See

PORUKA PAPE FRANJE ZA 48. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENE KOMUNIKACIJE, 2014.

Draga braćo i sestre,

danas živimo u svijetu koji postaje sve "manji" i gdje bi se stoga moglo činiti da nam je svima lakše jedni drugima biti bližnji. Razvoj na polju transporta i komunikacijske tehnologije omogućuje nam približiti se jedni drugima i sve nas više povezuje, dok nas globalizacija čini sve više međuzavisnima. U svijetu, međutim, i dalje postoje podjele, koje su katkad vrlo duboke. Na globalnoj razini vidimo skandalozni jaz između izobilja koje uživaju najbogatiji i bijede u kojoj grcaju najsiromašniji. Često je dovoljno samo proći ulicama gradova da se vidi kontrast između ljudi koji žive na pločniku i blještavih izloga trgovina. Toliko smo se na to navikli da nas to više uopće ne uznemiruje. Naš svijet trpi od mnogih oblika isključivanja, marginalizacije i siromaštva, a da i ne govorimo o sukobima u kojima su isprepleteni ekonomski, politički, ideološki i, nažalost, također religijski uzroci.

U tome svijetu, mediji nam mogu pomoći osjetiti se bliže jedni drugima i stvoriti novi osjećaj jedinstva ljudske obitelji koji potiče na solidarnost i ozbiljno zauzimanje za dostojanstveniji život. Dobra komunikacija nam pomaže da se sve više jedni drugima približimo i bolje se međusobno upoznamo, da budemo više ujedinjeni. Zidovi koji nas dijele mogu se prevladati jedino ako smo spremni jedni druge slušati i jedini od drugih učiti. Trebamo pomiriti međusobne različitosti oblicima dijaloga koji nam pomažu rasti u razumijevanju i poštivanju. Kultura susreta zahtijeva da budemo spremni ne samo davati, već i primati od drugih. Mediji nam mogu uvelike u tome pomoći, pogotovo danas, kada su mreže komunikacije dostigle neslućeni napredak. Internet, na poseban način, pruža goleme mogućnosti susreta i solidarnosti među svima. To je zaista dobro, to je Božji dar.

To međutim ne znači da ne postoje određeni problemi: brzina kojom se prenose informacije nadilazi našu sposobnost razmišljanja i prosuđivanja i ne dopušta uravnotežen i ispravan oblik

samoizražavanja. Različitost mišljenja može se promatrati kao bogatstvo, ali to također omogućuje ljudima da se zabarikadiraju iza izvora informacija koji odgovaraju samo njihovim željama i idejama, ili također određenim političkim i gospodarskim interesima. Svijet komunikacija može nam pomoći kako proširiti svoja znanja tako i, naprotiv, navesti nas na pogrešan put. Želja za digitalnom povezanošću može imati za posljedicu da se izoliramo od naših bližnjih, od onih koji su oko nas. Ne smije se pritom previdjeti činjenicu da su oni koji, iz različitih razloga, nemaju pristup društvenim medijima izloženi opasnosti da budu isključeni.

Ta su ograničenja stvarna. Ipak, ona nam nisu opravdavanje da odbacimo društvene medije, nego nas podsjećaju da je komunikacija, u konačnici, više ljudsko no tehnološko postignuće. Što nam to, dakle, pomaže u digitalnom svijetu rasti u čovještvu i uzajamnom razumijevanju? Moramo, primjerice, ponovno otkriti određeni osjećaj opuštenosti i staloženosti. Za to treba vremena i za to treba imati sposobnost šutnje i slušanja. Trebamo također biti strpljivi ako želimo shvatiti onoga koji je drukčiji od nas. Osoba potpuno otvoreno govori o sebi kada je se ne samo tolerira, već kada zna da je doista prihvaćena. Ako doista pozorno slušamo druge, naučit ćemo također gledati svijet drukčijim očima i cijeniti bogatstvo ljudskog iskustva u obliku u kojem se očitovalo u različitim kulturama i tradicijama. Naučit ćemo također više cijeniti velike vrijednosti nadahnute kršćanstvom, kao što su shvaćanje čovjeka kao osobe, narav braka i obitelji, ispravno razlikovanje između vjerskoga i političkoga područja, načela solidarnosti i supsidijarnosti, i mnoge druge.

Kako dakle komunikacija može biti u službi istinske kulture susreta? I što za nas, Gospodinove učenike, znači susretati druge u svjetlu evanđelju? Kako, unatoč svim svojim ograničenostima i grijesima, možemo jedni drugima postati bližnji? Ta se pitanja sažimaju u ono pitanje koje je jednoga dana zakonoznanac, to jest komunikator, uputio Isusu: "A tko je moj bližnji" (Lk 10, 29). To nam pitanje pomaže promatrati komunikaciju kroz prizmu toga pojma "biti bližnji". To pitanje se može parafrazirati na ovaj način: kako možemo drugima biti "bližnji" u korištenju komunikacijskih sredstava i novom svijetu koje su stvorile digitalne tehnologije? Odgovor na to pitanje nalazim u prisposobi o dobrom Samarijancu, koja je također prisposoba o komunikatoru. Onaj tko komunicira, naime, postaje drugome bližnji. A dobri Samarijanac ne samo da se približio nego je i preuzeo na sebe brigu o onom čovjeku koji je polumrtav ležao uz cestu. Isus izokreće naše shvaćanje: nije, naime, riječ o tomu da u drugome vidim nekoga meni slična, nego o mojoj sposobnosti da budem drugome bližnji. Komunicirati dakle znači postati svjesni da smo ljudska bića, djeca Božja. Sviđa mi se tu sposobnost komunikacije nazvati "bliskost".

Kadgod je glavna svrha komunikacije potaknuti na potrošnju ili manipulaciju ljudima, tada je riječ o silovitom napadu poput onoga kojem je bio izložen čovjek iz prisposobe kojeg su razbojnici pretukli i ostavili uz cestu. U njemu levit i svećenik ne vide svog bližnjeg, već stranca od kojeg se bolje držati podalje. U to je doba njihova reakcija bila uvjetovana pravilima o obrednoj čistoći. Danas postoji opasnost da neki mediji toliko uvjetuju naše odgovore da propuštamo vidjeti našeg stvarnog bližnjeg.

Nije dovoljno jednostavno proći "digitalnim" putovima, to jest jednostavno biti "na vezi": potrebno je da ta povezanost preraste u istinski susret. Ne možemo živjeti sami, zatvoreni u same sebe. Nosimo u sebi potrebu da volimo druge i da budemo voljeni. Trebamo nježnost. Komunikacijske strategije ne jamče ljepotu, dobrotu i istinitost komunikacije. Svijetu medija ne smije biti tuđa briga za čovječanstvo, pozvan je pokazati nježnost. Digitalna mreža može biti mjesto bogato čovječnošću; mreža ljudi a ne mreža žicâ. Nepristranost medija je samo prividna: jedino onaj koji u komunikaciju uključuje samoga sebe može predstavljati istinsku referentnu točku za druge. Osobno je uključivanje temelj vjerodostojnosti komunikatora. Kršćansko svjedočenje, zahvaljujući internetskoj mreži, može time doprijeti do periferija ljudske egzistencije.

Kao što sam više puta ponovio: ako moram birati između Crkve pune modrica koja izlazi na ulice i Crkve koja boluje od autoreferencijalnosti, onda radijem biram ovu prvu. A te su ulice svijet gdje ljudi žive i gdje se može do njih stvarno doprijeti i iskazati im ljubav. Digitalni su putovi jedni od tih putova, prepuni ljudi koji su često ranjeni, muškaraca i žena koji traže spasenje ili nadu. Također zahvaljujući internetu, kršćanska se poruka može pronijeti "sve do kraja zemlje" (Dj 1, 8). Držati vrata naših crkava otvorenima znači također držati ih otvorenima i u digitalnom svijetu bilo zato da ljudi, u kojoj god da se životnoj situaciji nalazili, mogu ući bilo pak zato da evanđelje može izaći van i doprijeti do svih. Pozvani smo svjedočiti da je Crkva dom svih ljudi. Jesmo li sposobni komunicirati sliku takve Crkve? Komunikacija pridonosi oblikovanju misijskog poziva čitave Crkve, a društvene mreže danas predstavljaju jedan od načina na koji ljudi mogu iskusiti taj poziv na ponovno otkrivanje ljepote vjere, ljepote susreta s Kristom. I na području komunikacija trebamo Crkvu koja je kadra donijeti toplinu i zapaliti srca.

Kršćansko se svjedočanstvo ne daje zasipanjem vjerskim porukama, nego željom da sebe darujemo drugima kroz "spremnost darovati samoga sebe drugima na način da se strpljivo i s poštivanjem zanimamo za njihova pitanja i sumnje s kojima se susreću na svom putu traženja istine i smisla ljudskog postojanja" (Benedikt XVI., Poruka za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije 2013.). Sjetimo se učenika iz Emausa. Treba znati ući u dijalog s današnjim muškarcima i ženama da bismo shvatili njihova očekivanja, sumnje, nade i pružili im evanđelje, to jest Isusa Krista, utjelovljenog Boga, koji je umro i uskrsnuo zato da nas oslobodi od grijeha i smrti. Naš se izazov sastoji u tome da budemo duboke osobe, pozorne na ono što se oko njih događa i duhovno osjetljive. Voditi dijalog s nekim znači biti uvjeren da drugi ima nešto vrijedno za reći, dati prostora za njegovo stajalište i njegove prijedloge. Voditi dijalog ne znači odreći se vlastitih ideja i tradicija, već težnje da su one jedine i apsolutne.

Neka nam slika dobrog Samarijanca, koji liječi rane izranjenog čovjeka izlijevajući na njih ulje i vino, bude vodilja i nadahnuće. Neka naša komunikacija bude miomirisno ulje koje ublažava bol i dobro vino koje razveseljuje srce čovječje. Neka svjetlo koje donosimo drugima ne bude plod vještine uljepšavanja ili specijalnih efekata, već naše bliskosti – ispunjene ljubavlju i nježnošću – s onima koje susrećemo na svom životnom putu. Ne plašimo se postati građani digitalnog svijeta. Važno je da se Crkva pobrine da bude prisutna u svijetu komunikacije, da bi stupila u dijalog s

današnjim čovjekom i pomogla mu da susretne Krista. Ona treba biti Crkva na strani drugih, Crkva koja je kadra pratiti sve ljude na njihovu životnom putu. U tome kontekstu revolucija koja se događa u komunikacijskim medijima i informacijskim tehnologijama predstavlja veliki i uzbudljiv izazov, koji zahtijeva svježije snage i novu imaginaciju za prenošenje Božje ljepote drugima.